

Den støttepædagogiske indsats i Mariagerfjord Kommune

Vejledning til ansøgning, kontrakt og evaluering vedrørende støtteindsatser

Den overordnede ramme for den støttepædagogiske indsats

Støttepædagogen arbejder inden for lokalpolitiske og lovgivningsmæssige rammer for dagtilbudsområdet. Disse omsættes til praksisorienterede tiltag, som støttepædagogen udfører i et tæt samarbejde med det dagtilbud/den dagpleje, hvori støtteindsatsen finder sted. En del af støttepædagogens arbejde er at give sparring i samarbejdsrelationen med de dagtilbud/børnehuse, hvori støttepædagogen udfører sin arbejdsopgave, så de i fællesskab arbejder i en fælles retning, der grundlæggende er defineret i lovgivning og politikker for området. Dette arbejde skal ske med baggrund i erfaring, evidensinspireret faglig viden og indsigt i hvad der sker inden for udviklingen af kommunens dagtilbud og dagpleje.

Overordnet set hører al støttepædagogisk arbejde under dagtilbudsloven, som er den lovgivningsmæssige ramme for arbejdet i dagtilbud. Af særlig væsentlighed for støttepædagogens arbejde er § 1. stk. 3, hvor der står følgende

- 3) forebygge negativ social arv og eksklusion, ved at de pædagogiske tilbud er en integreret del af både kommunens samlede generelle tilbud til børn og unge og af den forebyggende og støttende indsats over for børn og unge med behov for en særlig indsats, herunder børn og unge med nedsat psykisk og fysisk funktionsevne, og

I dokumentet Mariagerfjords vidensgrundlag for Dagtilbud har dagtilbud og dagpleje formuleret et fælles fundament for ledelse i dagtilbud og dagpleje. Her har de formuleret hvilken viden, der giver de bedste forudsætninger for, at vi lykkes i praksis i kommunens dagtilbud og dagpleje. Denne viden er dermed også fundamentet for arbejdet med støtteindsatserne.

Godt at vide, når du vil søge om en støtteindsats

Når du søger en støttepædagogisk indsats, accepterer børnehuset/daglejeren samtidig at indgå i et konstruktivt samarbejde med støttepædagogen om støtteindsatsen.

Tildeling af støtte kategoriseres ved en mindre, mellem eller større indsats. Kendetegnet for alle indsatser er, at der udarbejdes en kontrakt mellem børnehuset, forældre og støttepædagog, der rettes mod den pædagogiske udfordring, der er årsag til jeres ansøgning. Kontrakten retter sig også mod det strategiske mål, der er beskrevet for den støtteindsats, I får tildelt. Dette vil stå beskrevet i bevillingen af den støtteindsats, I eventuelt modtager. Ved udgangen af støtteindsatsens periode

udarbejdes en evaluering, hvor I vurderer indsatsens effekt og ligeledes tager stilling til, om I ønsker at genansøge.

De strategiske mål for de tre kategorier af støtteindsatser er følgende:

Mindre indsats

Strategisk mål for indsatsen: Børnehuset bliver selv i stand til at løse den pædagogiske udfordring.

Mellem indsats

Strategisk mål for indsatsen: Barnets behov og børnegruppens behov kan tilgodeses via modellering af læringsmiljøer over hele dagen uden tilførsel af ekstra ressourcer.

Større indsats

Strategisk mål for indsatsen:

- A. Barnet indhenter den udvikling, det er bagud i forhold til kronologisk alder eller udviklinger sig i et tempo, så man kan se, at det på sigt vil indhente det, det er bagud ift. kronologisk alder

eller

- B. Barnet og de voksne omkring barnet lærer kompenserende strategier, således at barnet bliver i stand til at deltage i hverdagsfællesskaberne uden støtte.

Enhver støtteindsats arbejder ud fra grundsynet i Vidensgrundlaget for Dagtilbud. Det betyder blandt andet, at kontrakten altid vil omhandle de tre niveauer i det systemiske grundsyn: Individ, kontekst, organisering. Enhver støtteindsats indbefatter således **altid** individindsatser i **grupper/fællesskaber** og modellering af **læringsmiljøer**, der kan understøtte barnet bedst. Således bliver inklusion også et område, der altid er en del af indsatsen.

Ansøgningens opbygning

Ansøgningen er delt ind i tre overordnede elementer:

1. Generelle oplysninger og faktuelle forhold
2. Personalets perspektiv
3. Forældrenes perspektiv.

Generelle og praktiske oplysninger handler om formaliteter såsom oplysninger om institution, barn, forældremyndighed m.m.

Ved *personalets perspektiv* er det medarbejdere og den pædagogiske leder, der beskriver deres perspektiv på den pædagogiske udfordring ift. spørgsmålene i ansøgningsskemaet. Her kommer vi omkring de tre perspektiver individ, kontekst og organisering, og I bliver bedt om både at beskrive udfordringerne, hvad I har forsøgt samt med hvilket resultat. Ansøgningsskemaet tager udgangspunkt i nogle begreber, der bliver brugt i Vidensgrundlaget, hvorfor det kan være en god idé, at man som pædagogisk leder kan støtte op om begrebsafklaring m.m..

Ved *forældrenes perspektiv* er det intentionen, at man udfylder den del i en tæt dialog med forældrene. Det er vores forventning, at forældrene også er inddraget i ansøgningsprocessen, og dermed har viden om personalets perspektiv.

I ansøgningen bliver I bedt om at få forældrenes perspektiver på relevante oplysninger om hjemmet. Det kan være, at den ene forælder pludselig er begyndt at arbejde meget i udlandet, der er sket noget med en søskende osv. Lige såvel som det også kan være information om samarbejdet mellem forældre og dagtilbud/dagleje pt. er. Alt sammen noget der kan have betydning for, hvordan barnet i jeres dagtilbud/dagleje trives og udvikles.

I ansøgningen bliver I også bedt om at få forældrenes perspektiver på relevante anamnesticke oplysninger. Dette afsnit er vigtigt og skal indeholde alle de oplysninger, der kan have betydning for, hvorfor I søger en støtteindsats til arbejdet med og omkring deres barn. Det kan fx være, at det havde en svær start på livet, havde svært ved at kommunikere som lille osv.

Relevante bilag

Ved en støtteansøgning er det altid en balance at få så meget væsentlig information om situationen som muligt, uden at indhente for mange oplysninger. Det er en god idé at vedlægge anden væsentlig information, der kan bidrage til at beskrive behovet for støtteindsatsen.

- Der vedlægges altid en DPU, hvis I søger om en mellem eller større indsats.
- Hvis ansøgningen handler om barnets sproglige udvikling vedlægges sidste sprogvurdering og sidste handleplan tilknyttet sprogvurderingen.
- Hvis ansøgningen handler om barnets trivsel vedlægges den sidste TOPI.
- Vedlæg altid øvrige relevante oplysninger som fx epikrise fra sygehus eller psykiatri, PPV fra PPR m.m.

DPU er en forkortelse for Dansk pædagogisk udviklingsbeskrivelse 0-6 år, der er et enkelt redskab til at belyse barnets kompetencer og udviklingspotentialer – som de udspiller sig i et relationelt og pædagogisk miljø. Dette redskab kan danne grundlag for en mere præcis indsigt i ni udviklingsområder for barnet, som de udspiller sig i jeres dagtilbuds- eller dagplejekontekst. Som du vil kunne se under afsnittene kontrakt og evaluering, bruger vi ligeledes dette redskab til at følge op med, så vi kan se, i hvilken grad det er lykkedes os at arbejde med problemstillingen, vi har bevilliget en støtteindsats til.

Hvis du har brug for hjælp til at komme i gang med at bruge DPU'en, kan du altid tage kontakt til en af støttepædagogerne eller en af de andre medarbejdere i PPR.

Visitation

Når I har sendt ansøgningen ind, modtager visitationsudvalget den, og behandler den. Visitationsudvalgets arbejde følger et årshjul, hvor der er fire visitationsperioder i løbet af året. Der er ansøgningsfrist på følgende datoer:

1. d. 28. februar
2. d. 31. maj

3. d. 31. august
4. d. 30. november

Herefter går en proces i gang, hvor Visitationsudvalget vurderer ansøgningerne og laver et udspil til fordeling af støtteindsatser, som de inddrager dagtilbudsledere og dagplejeleder i fra de steder, der har ansøgt samt støttepædagogerne. Efter høringsprocessen giver Visitationsudvalget svar på ansøgningerne, og der, hvor der beviliges støtteindsatser, starter de op på indsatsen 2 måneder fra ansøgningsfristens dato.

Kontraktens opbygning

Enhver støtteindsats indebærer en kontrakt, der skal udarbejdes i et samarbejde mellem personale, støttepædagog og forældre.

Kontrakten tager ligesom ansøgningen udgangspunkt i Mariagerfjord Dagtilbud og dagplejes vidensgrundlag, og den er bygget op om SMTTE-modellen.

I kontrakten har vi valgt DPU'en som et af de primære redskaber til at kortlægge barnets nærmeste udviklingszone, suppleret med en række spørgsmål, som i sammen med personalet og forældre skal forholde jer til i den proces, hvor I udarbejder kontrakten.

Kontraktprocessen er delt op i tre faser:

1. Indsamling af information
2. Analyse
3. Målsætning og aftaler.

Indsamling af information om sammenhæng

I SMTTE-modellen kaldes det, der danner grundlag for den pædagogiske udfordring, der altid udfolder sig i en kontekst, for sammenhæng.

Vi har hver i sær forskellige faglige perspektiver, eller som forældre personlige oplevelser, der kan bidrage til, at vi bedre forstår den problematik, vi står over for i et dagtilbud eller en dagpleje. Fra støtteindsatsen starter, til man kan sætte sig ned og lave en kontrakt, er det nødvendigt at arbejde med at indsamle information om disse sammenhænge. Nogle er allerede beskrevet i ansøgningen, og både dagtilbud og forældre har over tid haft en dialog om, hvad det var for en udfordring de sammen stod med. Hertil kan støttepædagogen bidrage med deres perspektiv, hvor de kommer ude fra, og kan være nysgerrige på den pædagogiske problematik. Nogle handler om, hvordan vi ser barnet, som fx DPU'en. Andre handler om, hvordan vi ser barnet i dets kontekst; altså sammen med andre børn og voksne. Mens en tredje type spørgsmål handler om, hvordan vi planlægger og organiserer arbejdet i dagtilbuddet eller dagplejen. Med denne systemiske tilgang ønsker vi at forstå problemstillingen i sin helhed.

Neden for er en række spørgsmål som støttepædagogen som minimum sammen med børnehuset skal forholde sig til forud for, at de sætter sig ned, for at lave kontrakten. Som I kan se af spørgsmålene, vil I allerede have svaret på mange af dem i ansøgningen. Selvom I har det, er det givtigt, at støttepædagogen ligeledes observerer dem i praksis. Husk at deltagerobservation er en lige så nyttig observationsmetode. Man kan altså godt være sammen med børn på stuen, imens man observerer, hvad der er i spil.

Faktuelle forhold i forhold til den pædagogiske udfordring og allerede indsamlet information (fx. Hvilken stue går barnet på, hvor stor er børnegruppen, fordeling af drenge/piger, DPU, PPV, observationer, sprogvurderinger, dialogprofiler, ressourceprofiler, tidligere handleplaner og andet dokumentation der er i institutionen)

Barnets perspektiv i forhold til indsatsens pædagogiske udfordring:

Hvordan oplever barnet den pædagogisk udfordring i samspillet med de voksne?

Hvordan oplever barnet udfordringen i samspillet med de andre børn?

Hvornår oplever barnet udfordringen mest? Hvornår oplever barnet udfordringen mindst?

Hvor ofte oplever barnet udfordringen i løbet af en dag (hyppighed)?

Hvad synes barnet om at gå i børnehave/vuggestue/dagpleje? - begrund svar med tegn herpå

Hvad kan motivere barnet til at lære det, udfordringen går ud på?

Kontekst set i forhold til den pædagogiske udfordring:

Hvad kendetegner den børnegruppe, barnet er en del af i dagligdagen?

Hvad er gruppens udfordring(er)?

Hvad er gruppens styrke(r)?

Hvem leger barnet mest med? Mindst med?

Hvad er gruppens foretrukne aktivitet(er)?

Hvad er barnets status i gruppen – begrund svar med tegn herpå?

Organisering:

Hvordan inddeles børnene, når de skal opdeles i grupper? Efter hvilke principper?

Hvordan udvælges, hvem barnet skal i gruppe med?

Hvordan/hvornår arbejdes der i mindre grupper – hvor tit – i hvilke situationer/rutiner/aktiviteter/årstider?

Hvordan tilrettelægges læringsmiljøerne i forhold til den aktuelle børnegruppe – den børnegruppe barnet er en del af?

Hvordan organiseres arbejdet i børnehuset med handleplaner og anbefalinger fra fx PPR? Hvordan/hvornår planlægges den daglige pædagogik?

- Hvordan kan den tildelte støttepædagogiske indsats kobles på denne planlægning?
- Hvordan formidles kontrakten til børnehuset? Hvem har ansvaret?
- Hvem skal støttepædagogen samarbejde med om indsatsen i det daglige?
- Hvornår skal ledelsen inddrages i forhold til den støttepædagogiske indsats – og hvordan?

Hvordan er forældresamarbejdet tilrettelagt?

Hvordan kan den støttepædagogiske indsats indtænkes i denne planlægning?

Mål, tegn og tiltag

Det kan være svært at arbejde sig frem til de rette mål, tegn og tiltag. Dette starter med analyseprocessen, hvor I har en dialog om den information, I har indhentet indtil videre.

Når I fastsætter et mål, skal det altid relatere sig til den pædagogiske udfordring og til det fokus, der er valgt.

I skal gøre målene målbare og opnåelige i tildelingsperioden – målene må således ikke være større/bredere end at det kan blive en succes i tildelingsperioden.

At nå et mål er ikke ensbetydende med at den pædagogiske udfordring er løst, men det er et skridt i den retning – et delmål mod det strategiske mål for indsatsen.

Målene SKAL sætte retning mod tildelingens strategiske mål.

I kontrakten skal I aftale de konkrete mål, der skal bidrage til, at I når det strategiske mål, som det er formuleret af visitationsudvalget.

Nedenfor er et eksempel på en udfyldt kontrakt.

Mål 1: Billy skal blive bedre til at lege med jævnaldrende (4 årige), som han ofte søger.

Barnets NUZO: Barnet mestrer parallel leg, hvor han efterligner det, andre leger og hvor han samtaler med sig selv. Næste udviklingstrin er

lette rollelege/sampilslege, hvor han med hjælp, samtaler med mindst et andet barn eller en voksen om det, der leges og hvor der er en sammenhængende turtagning i dialogen og legens udvikling.

Læringsforudsætning - Hvad motiverer barnet?: Barnet er optaget af noget, der kan bevæge sig – især køretøjer. Billy kan godt lide at lege med de børn, der er på samme alder som ham selv.

Konkret mål:
Billy skal lære at byde ind i leg på en hensigtsmæssig måde, når han vil lege med biler.

Individ:
Billy skal lære noget om biler og hvad de kan. Billy skal lære nye strategier til at komme med i en leg med andre børn.

Kontekst:
Der arbejdes med børnegruppens forståelse af Billys intentioner, når han gerne vil være med i lege med biler.

Organisering:
Der laves små faste daglige legegrupper fra kl 9.30 – 10.30, hvor den gruppe Billy indgår i leger med biler. Fysisk ændres pudrummet til bil-rum. Puderne deponeres i indsatsperioden, så børnene også kan benytte bil-rummet i de børneinitierede lege over resten af dagen.

TILTAG:

Den voksnes rolle(r) i børnehuset: (de voksne er også støttepædagogen)

- At oversætte Billys intentioner til børnegruppen
- At arbejde med legemanuskripter i forhold til billeg
- At guide Billy ud fra en mentaliserende tilgang
- At sammensætte og organisatorisk planlægge og overholde organiseringen.

Forældreinddragelse:

- Vil kigge i bøger om biler og snakke om billederne.
- Tage Billy med på besøg på et værksted i forbindelse med, at deres bil skal til service.

TEGN:

Beskrivelse af målopfyldelse: Billy henvender sig til andre børn, der leger med biler ved enten at spørge eller ved selv at begynde med at lege det samme som de andre ved siden af dem – hvorefter han byder ind i legen med de andre.

Hvilke tegn vil vi se på, at målet er nået?

Billy observerer og lytter til de andre børns leg, inden han byder ind eller spørger, om han må være med.

Opfyldelsesgrad:

Når de voksne har modelleret læringsmiljøer, der viser Billy nye hensigtsmæssige strategier, så det lykkes ham at komme med i en billeg mindst én gang om ugen, hvor den voksne stilladserer ved at gå bagved.

Beskriv, hvordan målet relaterer sig til det strategiske mål for indsatsen:

Ved at fokusere på børnegruppens forståelse af Billy og samtidig understøtte Billys legeudvikling, sættes der retning mod, at barnets behov og børnegruppens behov kan tilgodeses via modellering af læringsmiljøer over hele dagen uden tilførsel af ekstra ressourcer.

Evaluering

I evalueringen samler I op på hhv. effekten af indsatsen og hvilke erfaringer, I har fået i arbejdet med støtteindsatsen, hvad angår arbejdet ift. individ, kontekst og organisering.

I bliver blandt andet både bedt om at vurdere i hvilken grad, målet er opnået, ligesom I bliver bedt om at beskrive, hvorfor I vurderer dette. Evalueringen er både en proces, hvor I sammen skal lære af indsatsen, ligesom det er at stille skarpt på i, hvilken grad I er lykket ift. de målsætninger, I havde sat jer. På den måde skulle evalueringen også gerne hjælpe jer til med tiden at få sat realistiske og opnåelige mål.

Neden for kan I se et eksempel på dette i et uddrag af skabelonen til evaluering:

Evaluering (udfyldes ved slutevaluering):

Dato for evalueringen:

Slutevaluering kan både være, hvis målet vurderes nået og ved slutningen af indsatsperioden.

Vurder på en skala på 1-10 i hvilken grad kontraktens mål #1 er opnået. 10 = Det konkrete mål er nået:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
									X

Vurder på en skala på 1-10 i hvilken grad kontraktens mål #1 er opnået. 10 = Det konkrete mål er nået:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
									X

Begrund jeres vurdering: Billy bruger nye strategier flere gange om ugen og i andre former for leg end billeg. Han mestrer selv at tage initiativ, og har kun brug for et anerkendende nik fra de voksne ind

imellem. En af Billys nye strategier er, at han iagttager de andres leg, inden han byder ind i legen. Nogle gange gør han det ved at tilføje samtalen om legen noget og andre gange begynder han at lege ved siden af og "fletter" sig så ind i legen med de andre.

Indsatsens strategiske mål: Vurder dette mål i forhold til det strategiske mål. På en skala på 1-10 hvor 10 er at det strategiske mål er nået.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				X					

Begrund jeres vurdering: I forhold til Billys leg med biler i tidsrummet 9.30 – 10.30, er det strategiske mål opfyldt. De andre børn er blevet meget mere inkluderende, og de voksne er blevet meget bevidste om og gode til at se børnenes intentioner bag deres handlinger og få dem italesat i mange flere situationer end blot billeg. Næste skridt er at opnå samme effekt over hele dagen og i andre typer af lege. Især i forhold til de vilde lege på legepladsen og i puderummet. Det vil fremgå af de nye mål, vi nu sætter.

Hvis evalueringen laves på en mellem eller større indsats, skal der altid indgå en DPU.

I evalueringen bliver I bedt om at tage stilling til, om I er lykkedes med indsatsens forskellige mål og i hvilken grad. På baggrund af dette bliver I ligeledes bedt om at tage stilling til, om dette har affødt nogle nye udfordringer, og om hvorvidt I vurderer, at indsatsen kan afsluttes. Dette bliver I bedt om at begrunde, hvorefter evalueringen, hvis I ikke mener, at indsatsen kan afsluttes, vil danne grundlag for en ny støtteansøgning.